

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurs, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-ȘCOLĂȘTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

PARARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: NĂDUMINEA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane;
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nr. 3854/1912.

Circular

cătră toate oficiile protoprezbiterale și parohiale de pe teritoriul Consistorului nostru gr.-ort. rom. din Arad.

În cursul timpului ne-au venit arătări dela mai multe parohii din acest district, că »Societatea de asigurare a muncitorilor« le-a provocat, ba a încercat și pe calea judecătorei civile, să le constrângă a-și asigura crâznicii, clopotarii și servitorii școalelor noastre la numita societate.

Dându-ne seama, că ace sta provocare a putut urma numai din interpretarea greșită a art. de lege XIX. din 1907, deci pentru a fi în curat cu dispozițiunea legii, n'am întrelăsat a ne adresa înaltului guvern cu remonstrare contra procedurii acelei societăți, arătând, că după părerea noastră, aceea societate este în rătăcire, când încearcă a atrage la contribuiri și comunele noastre bisericesti, la cari nu se poate referi legea citată.

La aceasta remonstrare înaltul Ministru reg. ung. de culte și învățământ ne-a răspuns sub Nr. 2086/1912, cu trimiterea rezoluției înaltului ministeriu reg. ung. de comerț de sub Nr. 30,575/VI. D. 1912. în senzul căreia numitul art. de lege este a se interpreta precum urmează:

» decâteori se dispune ceva prin legislațiune referitor la confesiunile din patrie, acestea nici când nu sunt amintite sub numire de: »societăți« sau »instituțiuni« ci sub numire expresă de: »comunități bisericesti«, deci art. de lege XIX. din 1907, când amintește în general de »societăți« și »instituțiuni«, nu poate cuprinde sub aceasta numire și »comunele bisericesti«.

Aceasta interpretare se notifică tuturor oficiilor noastre parohiale spre știre și orientare, cu provocarea, ca în cazuri obveninde, când adecă »Societatea de asigurare a muncitorilor« ar mai provoca comunele noastre bisericesti să-și asigure la acea societate crâznicii, clopotarii și servitorii școalelor, să respingă provocarea pe baza rezoluției de mai sus și în caz de trebuință, să ceară de aici copia acelei rezoluții.

Arad, din șed. cons. ținută la 2/15 aug. 1912.

Ioan I. Papp, m. p.,
Episcop.

Profeții mincinoși.

(Urmare și fine).

IV.

Cunoscând din cele enarate baptismul, apoi fructele veninoase și amare, cari incolțesc din această sectă și care este nazarenismul, de bună voie ni să pune nainte întrebarea: »Dacă asta e așa, precum o afirmi, totuși pentru ce se află mulți, cari fructele pomului sălbatec, devenite și mai sălbatice, cu așa lăcomie le culeg și înghitesc ca și cum ar fi d'adrechtul ca o mană scumpă picată din ceriu«?! Icoana celor enarate până aci nici n'ar fi fidelă, și întreagă, dacă întreabarea asta o am lăsa nerezolvită și naintea multora ar susta poate și aceia dubietate: »Dacă ei n'ar avea drept, nu s'ar aliă nime cătră ei«.

Fără a mai aminti din cele enarate, pot afirmă, că numărul acestor sectari, cari de 3 veacuri să nizuesc a-și lăfi mreja peste inimile sărăcoase ale deaproapelui lor, slab sporesc, căci din concertul popoarelor, cari numără astăzi peste 400 milioane, abia sunt sectari 4 milioane. Asta e așa număr neînsemnat, încât nici n'ar merita să se ocupe omul cu iel. E destul să amintesc, că nu este aceea grădină, — ori cum să fie de bine grijită și plivită, — în care sub una sau alta tufiță să nu fie ascuns și câte un goz. De câte ori să întâmplă, că să află câte un paianjin în vr'un colț ascuns și al acelei chillii, care e ținută în cea mai mare curățenie. Un așa scâieț e și baptismul, în grădina maicei noastre biserici, ca un paianjin așezat într'un colț e nazarenismul în biserica lui Hristos, care în vreme de noapte umblă în ascuns în toate părțile ca să-i prindă în mreje pe aceia, a cărora lumină stângându-se, nu văd.

Noi preoții însă ca păzitorii vosri sufletesti, pentru aceia suntem puși în fruntea voastră iubitorilor, ca să vă aprindem lumina S. Scripturi și a minții celei înțelepte, ca lângă razele acelei lumini să vă arătăm, din ce figuri își țes mreja lor și cine sunt aceia, cari ajung în aceasta mreje.

Străinii au încercat să sădească aceste burueni și în grădina neamului nostru. Le-a și succes ici și colea prin momeli, și anume prin aceia, că la cătanie sunt scutiți de a prinde armă, tot așa nu trebuie să joace, apoi ca sectari nu trebuie să sustină biserică și școală. Astea 2 le-a și îndulcit mai mai mult inima spre lăpădare de lege și îmbrășoșarea sectarismului, cari prin lăfărea scrisorii lor între popor, vesteau mai vartos baptiștii, că ei nu cunosc deschilinirea între preoți și mireni, și totuși cu un șir mai jos putem ceti, că sunt îndatorăți a țineă predicatori după legea lor, cărora comunitatea lor e dătoate să-i fie supunătoare; iar plata să o primească din dăruiri benevole. Va să zică ei se supun unor oameni ca ăsteia fără pregătiri, numai să știe, că au eșit de sub paza bisericeii și a școalei, și prin asta de sub povețele preoților lor, dela cari au

căpătat bieții puțină lumină, cu cari să fălesc a o aveă. Să vedem din ce dăruiri? D. p. în Anglia au o așa loc de adunare, unde numai pe lângă un preț de intrare puteau intra, ca și cum e la noi în teatru; iar prin astfel de sume benevole de multe ori plăteau de 10—20 ori mai mult, cum eră repartiția din sinul bisericeii, de unde s'au desbinat.

Deși nu e adus încă la lumină, dar în secret pretind și baptiștii de pela noi dela membri, ca din avere a 10 parte să o sfințască pentru susținerea comunității lor. Și precum sum informat, în Pesta comunitatea baptiștilor, dela un servitor sărac, — care are 12 cor. lunar, — detrage 2 coroane. Asta e apoi repartiție mare! Cu jale se poate uită după bani bietul sărac! Măcar că în scrierile lor, mare pond pun pe aceia, că ai lor predicatori nu primesc nimic stolar pentru serviciile lor. Iar dacă ti plătesc, cum asta și ei o recunosc, aserțiunea lor e ominciună publică. Afară de vestirea cuvântului lui Dzeu într'o falsă învățătură, oare ce serviți mai fac? D'apoi, că o comunitate mai mare de a lor de prin orașe, abia poate numără 100—200 membri. Și aici ce lucru au? căci cazul nașterii îl lasă în grija statului, de cununat nu cunună, căci dacă nu le trebue preot, nu le trebue nici taine; de îngropat să îngroapă ei unul pe altul, pe mort nu-l petrec nici chiar cei mai de aproape ai lor. La ei nu-i datina să plângă, sau să-l jelească pe cel mort, poate numai cănele fidel dacă îl mai petrece pe stăpân dela casă la groapă. Școli nu susțin, deoparte, că nu sunt vrednici de ieie; de alta nici nu le trebue. De asta — zic ei — să se îngrijască statul, căci după părerea lor ori și ce învățătură e venin eșit din cuina diavolului, care din creerii satanei a crescut, și dacă ar fi după ei, o ar nimici ca și odată anabaptiștii, ca pe cea mai minunată roadă a minții omenești. De astfel de lucruri ei n'au lipsă ca unii, cari nu trăesc pentru lumea asta. Ei să țin a fi următorii împărăției cerești, despre cari apostolul lor *Simeon Mennó* a dat aceia învățătură, că ei deja aici pe pământ pot ajunge perfecționarea. Acest paianjin veninos, că adecă nu sunt datori a sacrifică pentru biserică și școală, mai departe, că ei sunt sfinți, ușor îi prinde în mreja lor pe cei săraci cu duhul, a cărora pricepere nu poate pătrunde peste bariera strântă a literii. Cetiți iubitorii ori și care parte a S. Scripturi și veți află, ce mare pond să pune pe susținerea comunităților noastre bisericești; vă veți convinge și despre mintea confuză a nazarinenilor și baptiștilor. Marele ap. Pavel (II. Corint. VII. și IX.) le pune în sfântă datorință comunităților bisericești, că poporul din venitele sale câștigate să ajutore și să sporească venitele bisericeii; tot asemenea, când Mântuitorul Hristos își trimite apostolii cătră oile perdute ale casei lui Israil, apoi și la ev. Matei X. 8. astfel de îndrumări le dă lor, țintind spre darurile Duhului Sânt: „*în dar a-ți luat, în dar să dați*“ sub asta înțelege, că vestitorii cuvântului lui Dumnezeu, adecă preoții, nu din silă au să se îngrijască de turma lui Dumnezeu, ci de voie; nu din interes rău, ci cu grăbire și făcându-se pildă turmei. (I. Petru V. 2.) Cumcă și Isus s'a gândit astfel ca învățător al nostru, se vede de acolo, că îndată după instrucțiunea și învățatura Sa așa grăește: „*Vrednic e sluga de plata sa și lucrătorul de hrană sa*“. Ap Pavel în mai multe rânduri le-a dat în știre comunităților bisericești, că pe slujitorii bisericeii, pe preoții, cari toată viața lor și-a consfințit-o pentru binele poporului, să fie plătiți din bunurile lor ca poporenii. „*Au nu știți, zice ap. Pavel, (I. Corint. IX. 13—14.) că cei ce lucrează cele sfinte, mănăcă din ale*

bisericeii? Și cei ce slujesc altarului, să împărtășesc din altar? Așa și Domnul a rânduit, că cei ce predică evangelia, să trăească din evanglie“. Auziți voi sectari cât de curat e scris în S. Scriptură mai pe toate frunzele, despre marea chemare și sfântă a preoților, și voi tot nu vă abateți dela litera moartă?! Va să zică: Nu credeți nici în taina preoției. Au nu ni sunt noauă mărturii vii protocoalele de pela judecătorii, pretură și celelalte foruri, unde cu indignare putem află, că pe un baptist l'a pedepsit legea pentru jurământ fals, pe alt nazarinian pentru furt și aprinderi, pe altul pentru omoruri.

Așa apoi am putea enară nenumărate pilde din S. Scriptură spre mărturie, că pentru susținerea permanentă a serviciului Dumnezeesc a fost preoțimea. Și voi sectarilor nu vă temeți a vă împotrivi preoțimei și prin preoțime S. Bisericeii, când pentru vestirea cuvântului lui Dumnezeu, numai preotul este chemat ca urmaș al Apostolilor?

Altcum de fel n'avem să ne mirăm de poticnirea acestor sectari, căci pe când pe nazarinenii trufia inimei îi despoaie de mintea sănătoasă, lăudându-se în lume cu așa lucruri, cari după părerea noastră sunt cu neputință a le și îndeplini pe acest pământ; pe atunci baptiștii vestesc alte nimicuri. D. p. *Simeon Mennó*, apostolul lor fals a vestit, că omul și din cele mai mari păcate poate ajunge la cea mai înaltă perfecțiune; iar membrii lor, întocmai ca și nazarinenii, să numesc sfinți fără de păcate. Ce absurditate, când noi ca fi luminei orbecăm din păcate în păcate și Dumnezeu, văzând necredința noastră, a închis dinaintea noastră toate sub păcat, (Galat. III. 22; Corint. V. 21. Luca V. 8.) *ca cea făgăduită să se deie prin credință întru Isus Hristos celor ce cred*; ba chiar și atunci, când am implini toate cele scrise în lege, ar trebui să zicem: „*Suntem sluji nevrednice, făcărăm ce am fost datori a face*“. (Luca XVI. 10.) Și cine întră în tagma acestor sectari, poate să audă cum ei ca oi îmbrăcate în piele de lup astfel strigă cu farizeul: „*Dumnezeule! îți mulțumesc, că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitor, nedrept, preacurvar, sau ca și acest vameș*“. (Luca XVIII. 11.) Auzindu-le aceste cei nepri-cepuți, le iau de bani buni. Dacă o aude unul și altul om păcătos, căruia păcatele cele grele îi apasă conștiința sufletului, fuge dela sinul mamei bisericeii ca un tigru sălbatec, și să refugiază între acești lupi răpitori cu gândul, că aici e locul mântuirii, îmbrăcați fiind ca farizeul cu haina fățarniciei imăloasă.

O! rătăcitori nefericiți! cum vă puteți numi oameni fără păcate, când păcatul cel greu îl purtați cu voi sub haina inimei voastre pătate? Sectarul ca neghina oamenilor, precum cu inimă pătată și-a lăsat legea părintească, — nefiind vrednic de ea, — tot cu aceeași pată neagră îmbrătoșează noua sectă, și poate aceia o poartă în inimă cu toți insoțitorii iadului, de care loc să face vrednic. *Impărăția lui Dumnezeu nu vine văzând cu ochii. Nici vor zice: Iacă aceia, sau iacă acolo! căci împărăția lui Dumnezeu este deja între voi*“, (Luca XVII. 21.) căci cel ce să înalță pre sine să va umili „*și de socotește cineva, că este ceva, nimic fiind, pe sine să înșală*“. (Gal. VI. 3.) Așa se înșală pe sine nazarinenii, cari gem sub sclăvia literii, căci când săvârșesc vr'un păcat în neștiința lor, cred și sunt convingi, că au comis faptă vrednică. Celor neștiutori și superbi le ia Dumnezeu mintea, ca să mănânce iarbă cum a făcut aceasta și Nabugonozor. Și pe când Nabugonozor a injurat pe Dumnezeu, oare nazarinenii nu o fac aceasta? Ba, da! căci oare nu e injurătură aceia, când și pe Isus îl restignesc pe Cruce,

prin necinstirea S. Cruci? Oare nu înjură ei pe Dzeu atunci, când sunt în stare să fure cheile S. Biserici, (S. p. așa au făcut nazarinenii într'un oraș mare) ca slujba altor confesii să o facă obiect de râs? Au nu și-a pierdut mintea acel nazarinean, care în somn a auzit, cum Iehova Dumnezeu ia demândat ca odinioară lui Avram, ca să-și jertfească pe fiul său? Acest nazarinean într'atâta nu s'a simțit cu trupul pe pământ, încât pe fiul său tras din pat l'a culcat pe masă, și cântând psalmi de alui David, în două ia tăiat grmazii bietului prunc nevinovat. (din date strânsă) Vă aduc alt caz cu un alt baptist. Țsta într'atâta a fost de tulburat la creri, de cetitul harfelor și a altor scrieri de ale lor, încât s'a pus cu dobitoacele lui laolaltă să mânânce fân și otavă, zicând, că și el e dobitoc pe pământ. Oare nu e om bolnav de minte acel nazarinean, care piciorul rupt al fratelui său cu săla a voit să-l aducă la loc și să-l vindece, deși iel nu eră medic? Sau acel baptist nu a fost de compătimit, ca e suindu-se pe acoperișul cășii cu ținta să zboare, așa a căzut jos, încât 3 săptămâni a fost culcat? Câte pilde v'ași mai putea aduce nainte, dar nu merită să mai lungim vorba. Și atâta e deajuns spre a arată, că acești nefericiți încă și pentru stat sunt periculoși, fiind că puțin le trebuie ca să urmărească pilda anabapțiștilor. Abunăseamă nu ne putem miră, dacă pe anabapțiștii veniți la noi din Germania sub numele de „Germani negri“, ia alungat dela noi prin legile țării. De una însă ne mirăm, că astăzi sunt tolerați în țară tot soiul de sectari, cari sub masca nemerniciei lor, demoralizează poporul.

Vă pun însă la inimă iubiților cuvintele ap. Pavel: (Rom. XVI. 17.) „Vă îndemn fraților, să vă păziți de cei ce fac desbinări și șcandale contra învățătorei care o ați primit; și vă feriți de dânșii“.

Ținta mea prin aceasta învățătură dată vouă nu-mi este ca să deschid ochii celor rătăcitori. Știu, că ori și ce nizuintă mi-ar fi tocmai așa fără rezultat, ca și cum iam enara orbului născut din naștere deschilinirea dintre colori. Ținta-mi este, ca poporeni nostri, din inima căroră încă nu s'a stins credința adevărată cătră S. Evangelie și S. Biserică, — după cunoașterea celor auzite din mine, — să-i încunjure pe aceia, cari ca prunci nemulțumitori să scoală împotriva dulcei lor mame.

Și ceia ce ei fac, e un păcat contra Duhului Sfânt, pe care păcat, fiecărui creștin îi datorință al înăduși în germenle său; iar a ne luptă din răputeri contra ăsteia, avem cu toții datorință creștinească, căci de o vom privi cu nepăsare, ne va ajunge blăstămum Scripturii: (Galat. I. 9.) „De vi va predică cineva o altă evanghelie, afară de ceia-ce a-ți primit blăstăm să fie vouă“.

Tâmașda, anul 1912.

Alesandru Vașiadi,
paroh.

Nr. 1826—1912.

Dela biroul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

Cătră domni directori ai despărțămintelor „Asociațiunii“.

Vă aducem la cunoștință, că dl Aurel Cosciuc, a fost angajat din nou ca conferențiar agronomic al „Asociațiunii“ având chemarea a veni în ajutorul poporului nostru în cele economice, prin ținerea de pre-

legeri și demonstrațiuni practice, prin aranjarea de cursuri din toate ramurile economiei și anume: din cultura pământului, a plantelor agricole, a fânătelor și pășunilor, prăsirea animalelor de casă (vite, cai, oi, porci), cultura viilor, pomilor și a legumelor. Conferențiarul agronomic va stă în ajutorul economilor noștri la procurarea de semințe, de unelte și mașini agricole, de animale de prăsilă și altele, și va da îndrumări la toate întrebările ce i-se vor pune, ținând soamă totdeauna de împrejurările, în care trăesc țării noștri. Deasemenea se va îngrijii, ca în despărțămintele, în cari va ține prelegeri, să se întocmească și diferite expoziții și anume: de vite, produse agricole, mașini și altele. Mai departe conferențiarul va stăru și va stă în ajutorul poporului nostru și la înființarea de tot felul de însoțiri agricole, la înființare de bănci populare, lăptării și alte însoțiri cu caracter economic.

Ca acest organ al „Asociațiunii“ să-și poată îndeplini chemarea sa, rugăm cu toată stăruința pe d-nii directori ai despărțămintelor, să binevoiască a se pune în legătură directă cu dânsul, arătându-i trebuințele cele mai neapărateale economilor noștri din comunele ținătoare de respectivele despărțăminte și invitându-l, cât mai des, să meargă în mijlocul poporului, ca să-i dea sfaturile și îndrumările de lipsă.

Trimiterea conferențiarului se va face în ordinea, în care vor intra cererile, ținându-se seamă — întrucât va fi cu putință — și de dorințele speciale ale despărțămintelor.

Cheltuielile de drum ale conferențiarului se vor acoperi din cassa centrală a „Asociațiunii“.

Rugăm cu insistență pe conducătorii despărțămintelor și ai agenturilor noastre comunale, să nu lase nefolosit acest organ al însoțirii noastre care poate face servicii așa de însemnate economilor noștri.

Sibiu, în 10/23 noemvrie 1912.

Pentru „Comitetul central“, biroul „Asociațiunii“:

Andrieu Bârseanu,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu,
secretar.

Religiunea.

Traducere după Lubbock.

de: G. F. Preșmerean.

Au spusău ție omule, ce este bun, sau ce cere Domnul dela tine, fără numai să faci judecată, și să iubești milă și să fii gata a merge cu Domnul Dzeul tău.

Luca 6, 8.

Creștinătatea cea curată și nespurcată înainte lui Dumnezeu și a Tatălui aceea este: A cercetă pe cei săraci, și pe văduve, întru năcazurile lor, și a se păzi pe sine nespurcat de cătră lume.

Iak. 1, 27.

Litera omoară, iară duhul face viu.

2 Kor. 3, 6.

N'ar fi nici de cum la locul său, dacă, ne-am angajă aici la discuțiunea problemelor teologice, sau reprezentăm aici vre-o învățătură deosebită.

Cu toate acestea, nu pot trece cu vederea aceea, ce pentru cei mai mulți, este o mângâiere atât de

mare, și un sprijin atât de bun în năcaz și suferință precum și un izvor de cea mai curată fericire.

De regulă, înțelegem sub cuvântul religione, două lucruri, cari sunt cu totulul tot deosebite. Astfel vorbim despre o religione a inimii și una a minții. Prima are de lucru cu faptele și datorințele omului, cea din urmă cu ființa celor suprapământești și cu soarta în viitor a sufletului. Aceasta este propriu zis un ram al științei.

Religiunea ar fi să fie o putere, o călăuză o mângâiere, și nici de cum un izvor de speculații de ale minții sau de frecări și dispute vehemente. Prigo-nire de dragul credinței, presupune credința într'un Dumnezeu, egoist, îngrozitor și nedrept.

Dacă, noi am întreprins ce am aflat mai de bine, pentru a cunoaște adevărul și dacă după aceea, ne chinuim cu gândul că oare care va fi soarta noastră, aceasta nu înseamnă altceva decât să desnădăjduim în bunătatea lui Dumnezeu, după cum zice Bacon C.: „să ne închipuim duhul Sfânt nu în chip de porumb ci în forma unui corb”. Slova omoară, pe când duhul face viu. Întâia datorie a religiei este, ca ea să ne poată prezintă o idee, cât se poate de sublimă. Câțiva bărbați însă și și mai multe femei, se nenorocesc, deja la intrarea în lupta vieții, numai și numai prin indoiala teologică. Aceasta indoială în nouăzeci și nouă de cazuri din 100 nu se referă, la aceea ce facem, ci la aceea, ce avem să cugetăm.

În cât privește (purcederea noastră) faptele noastre, conștiința este în genere, o călăuză pururi la dispoziție; de ai urmă aceleia însă, în aceasta constă, toată greutatea. Teologia din parte-i e o știință cu totul abstractă, dară câtă vreme noi nutim dorința ferbinte, să aflăm adevărul, n'avem motive să ne temem că vom fi pedepsiți pentru vre-o greșală de care nu suntem conștii.

„Spusu-tau ție omule, ce este bun sau ce cere Domnul dela tine, fără numai să faci judecată, să iubesti mila și să fii gata a merge cu Domnul Dumnezeuul tău”. Luca 6, 8.

În predica de pe munte și în ori care altă parte a evangheliei se află puțină teologie, și deosebirile, cari ne despart pe noi, își au baza, nu atât în biserică cât mai mult în studii. Scopul religiei eră: să aducă pace pe pământ și între oameni bunavoire; ceea ce conduce la ură, și prigonire poate fi corect după litera legii, după duhul ei însă e cu totul nedrept. De câtă mizerie, ar fi putut fi crătată Europa, dacă creștinii ar fi fost mulțumiți cu predica de pe munte. În Bucovara — se zice — că ar fi fost peste trei sute de școale, cari toate se ocupau cu teologia, despre alte lucruri însă nici nu aveau idee. Acest oraș eră poate unul dintre orașele cele mai fățarnice și mai pline de răutate.

„Știința, se îngâmfă, dară iubirea zidește”.

Nu-i permis să scăpăm din vedere și cuvintele lui Schelley. „Atunci te închini cu adevărat, dacă iubesti, ceea ce e mare ca și ceea ce e mic”.

Căți nu se vor fi dorit, în timpul Inquișiției, după religionea senină și naivă a Grecilor.

Sectele sunt o ispravă a sectarianilor. Nici un învățător de religie cu adevărat mare, — zice Carylle — n'a avut intenția să întemeze vre-o sectă!

Deosebirea slujbei divine — zice un proverb Dersian — a împărțit neamul omenesc în 72 națiuni. pintre toate dogmele acelora, mi-am ales eu odinioară, dragostea de Dumnezeu. Și iarăși: „Acela pre fiul vieții căruia sunt înșirate faptele iubirii și ale cugetării nu mai are lipsă de nici o cunună de roze”.

La unii dintre filozofii păgâni, se găsește mai mult simț creștinesc decât la unii teologi creștini.

Ca pildă ne pot servi: Plato, Marc Aureliu, Epictet și Plutarch.

Acum o Calicles — zice Socrates sunt convins de adevărul tuturor acestor lucruri, și acum mă ni-zuesc să mă înfățișez, la ziua de judecată înaintea judecătorului, cu sufletul neintinat. Eu renunț la cin-stea și onorurile, care sunt pentru mulți ținta vieții lor; singura mea dorință este: să cunosc adevărul și să pot trăi cât mai nobil posibil, și dacă va veni vremea, să mor liniștit. Cât îmi stă în putință, voiu îndemna și pe alții să porceadă astfel.

Drept mulțumită pentru îndemnul vostru vă îmbărbătez și eu pe voi să luați parte, la lupta cea crâncenă a vieții, care e mai mare ca oricare pe pământ: „la lupta vieții”.

Ce privește evlavia față de Dumnezeu — zice Epictet — trebuie să știți, că lucrul de căpetenie e: să ai o idee corectă să crezi, că ei de fapt există, și că conduce, cu dreptate destinele (lumii întregi) a tot ce există.

Apoi, numai puțin trebuie să vă întăriți în principiul, că datorie aveți să le dați ascultare, și să vă dedicați lor în toate, orice v'ar ajunge precum și că aveți să luați bucuros ori ce ca și un ce, care e trimis dela cea mai înaltă, ființă înțeleaptă.

„Nu lucră așa, ca și când tu ai avea să trăiești 10,000 de ani” — zice Marc Aurel.

Moartea, doar plutește vecinic deasupra capului tău. Ori cât ai trăi, și ori cât îți stă în putință, fii bun. „Câtă vreme nu e eschis, ci e foarte cu putință, ca chiar și în momentul acesta, să părăsești această viață, regulează-ți de așa dară toate lucrurile și cugetele tale”.

A te rupe din lumea aceasta, dacă sunt Zei nu e nimic ce te-ar putea cauza frică, căci Zeii de bună samă, că nu te vor împinge în prăpastie dacă însă de Zei nu poate fi vorba, sau dacă ei nu își bat capul cu soarta oamenilor, ce îmi pasă mie, că trăsesc într'o lume, în care nu există Zei sau prevedință!?

Ei dară, ei există de fapt, și se și interesează de lucrurile acestei lumi și au dat în mâna omului toate mijloacele, pentru ca el să poată evita relele faptime.

Ce zice Plutarch?

D-zeirea, nu e preamărită de dragul argintului și aurului, și tot așa atotputernicul nu din pricina tunetului și fulgerului, ci pentru înțelepciunea și știința sa.

De bună seamă nu e lucru ușor a pătrunde în adevăratul sens al învățătorilor eticilor din orient, dară acelaș duh, adie și prin literatura orientală așa de pildă: Într'o poemă sanscrită se roagă prințul cel rău, de Vita să omoară pe eroina, zicând, că nimenea nu-l va vedea, la ceea ce Vita reflectează. „Întreagă natura va fi martoră la această crimă. — Genii, pădurii, soarele, luna, vânturile, bolta ceriului și în suflet conștiința”.

Sub religione se înțelegea mult, astfel cu deosebire egoism, dară mai ales frică speranță, iubire de muzică și de artă precum și de pompă, cum vedem tot atâtea preocupățiuni și patimi de toate zilele, dacă nu chiar porniri rele.

Scrupule de conștiință, adeseori iau locul iubirei și măreția cerului, se face pendentă adeseori de pietrele nestimate și juvaierurile de prin biserică.

Mulți — după cum bine a observat cineva urmează lui Hristos, nu pentru minunile sale, ci pentru pâne.

În multe cazuri hărțuile pe temă religioasă, au loc numai pe hârtie.

Noi nu putem fi intru toate de acord cu cele învățate de Spinotza, dară trebuie să recunoaștem, că are drept, când zice:

Prin urmare: întâia poruncă a legii d-zești, ba suma ei reală o formează: postulatul de a iubi necondiționat pe Dumnezeu, ca bunul cel mai înalt —, necondiționat zic — și nici de cum din vre-un motiv de a doua mână, fie aceea, iubire sau frică. Și mai departe zice tot el:

Adevărata ființă a religiei, o constituie credința într-o ființă supremă, care iubește dreptatea și îndurarea și căreia toți cei ce voesc să fie fericiți trebuie să se supună, și pe care noi numai puțin trebuie să o cinstim întru dreptate și iubire, față de aproapele nostru.

Distingem două feluri de îndoială și adeseori, confundăm o rezervă înțeleaptă în judecatele noastre, cu slăbiciunea omului zăbovitor. A milita pe lângă o părere (a profesa o credință) fără ca să avem pentru aceasta o bază un motiv suficient, este un lucru nelogic.

Ei dară, dacă e necesar să lucrăm astfel, atunci trebuie să facem acest lucru pe temeiul celei mai bune cunoștințe ce ne stă la îndemână, ori cât de mică și neînsemnată ar fi aceasta. În aceasta constă valoare unei minți omeneste sunătoare a genului unui general, și a înțelepciunii unui bărbat de stat.

Pyrho reprezentantul peste atot cunoscut al îndoielii, știu foarte cuminte să-și impună o rezervă în judecata sa, se făcea însă prin modul său de purcederi plin de sfială, și prin discuțiile sale apologetice nesfârșite de răs, în timp ce el combătea toate temeiurile Filosofiei. N'avem decât să resumăm din Biblie, tot ce e de lipsă conform învățaturii lui Hristos, pentru urmașii și învățăceii lui, și vom vedea ce puține dogme mai rămân. Un serviciu d-zeesc cu adevărat, nepătat, și curat înaintea lui Dumnezeu, este: *„A cerceta pe văduve și pe văduvi în ciusul tristăteții lor, și a se păstra neintinat și nepătat de către lumea din afară“*.

Din aceasta va cunoaște oricine, că voi sunteți ucenicii mei, că vă veți iubi între oaltă. Și iarăși lăsați pe copii să vină la mine. O învățatură apoi pe care vor avea să ne dea copiii este: că religionea e chestie de inimă și nu numai, de intelect. De ce, tot așteptăm ca religionea să ne deslege la probleme întru cât privește orginea și soarta universului!?

Nici chiar dela cel mai temeinic tratat nu cerem ca să ne indice originea electricității sau cel puțin a căldurii. Întreagă istoria naturală, nu aruncă nici o lumină asupra originii vieții! Au doară și-a pus cândva biologia de țintă a cercetărilor sale clarificarea existenței.

Cu toții cunoaștem cazul lui Simonides care intrat fiind de Hiero regele din Syracuse, *„cine sau ce este Dumnezeu“*, el își ceru o zi timp de cugetare, pentru ca să reflecteze asupra răspunsului ce avea să-l dea.

În zilele următoare, însă el, avea tot câte un termin dublu sub cuvânt că, au lipsă de timp mai mult de cugetare. Când însă, Ilicio, îl întreabă (de cauză) care e cauza, el raspunde: *„că cu cât se cugetă mai mult asupra chestiei, cu atât i-se pare mai întunecată“*.

Un proverb al Vedelor zice: În mijlocul soarelui este lumina și în mijlocul luminei, este adevărul și în centrul adevărului este ființa cea vecinică“. Una au definit pe Dzeu ca un cerc, al cărui centru e pretutindeni și-a cărui periferie nu e nicăiri — după menirea lui Ioan e iubirea, parecă vorbește cu mult mai puternic la sufletele noastre.

Biserica nu e un loc pentru speculații sau pentru studiu!

Îndoiala nu eschide credința. Și dacă trebuie să concedem că sunt încă multe puncte cuprinse în întunec, și că vor mai fi încă mult timp, este de ertat, dacă, noi ne luăm voia să ne alcătuim diferite păreri mai ales în cât privește originea și destinul nostru!

Durere mulți au crezut, că pot, înlocui, și scuza o viață de stricăciune morală (cu o credință curată) prin curățenia credinței lor. Ce zădarnică osteneală fără nici un folos!? A face binele, este scara sigură care ne conduce în cer, deși o credință adevărată voește să ne (ajute) fie de sprijin să o aflăm și să o urcăm.

Eu sunt pregătit, pentru cazul, că voi fi privit cu neîncredere pentru că desaproab ori ce încercare cinstită, de a afla adevărul, și deoarece nesocotesc pornirea de pietate a acelor, cari ș-au dat viața pentru confesiunea lor de credință. Dară trebuie să se știe, că e o mare greșală, a privi martirul cu un merit, câtă vreme, la drept vorbind, și din propriu punct de vedere, este o prerogativă.

Este peste putință a prețui prea mult puterea, proprie sufletului, *„de a iubi adevărul și a face totul de dragul adevărului“*. Pentru a cunoaște adevărul, nu e permis să ne dăm îndărăt, din fața, nici unei dureri, dară, nici altora să nu pricinuim vre-o supărare.

Putem fi absolut încredințați, că certurile, nici când nu pot promovă starea religioasă, și că prin persecuțiuni nu se poate nici de cât face poselitim. Aceia cari se mai lasă ispitiți de credința falsă, că toți cei ce nu sunt de aceleași păreri ca ei, au să sufere vecinice chinuri se pare de fapt, că purced logic când ei persecută și prigonesc pe cei de altă confesiune chiar până la moarte. O atare procedură, dacă e urmată consequent poate să stârpească o anumită sectă, și toate suferințele ce ar avea de îndurat oameinii, pe lângă aceasta, n'ar fi nimic din acest punct de vedere, în comparație cu chinurile iadului.

Trebuie să concedem, că o atare vedere religioasă, nu se împacă nici decum cu credința în bunătatea lui Dzeu, și după cum mi-se pare nu se poate aduce în nici o formă în consonanță cu învățătura lui Hristos. De altcum însăși înqiziția chiar din punctul său de vedere, n'a avut de înregistrat, peste tot de cât numai nesuccese.

Sângele martirilor este sămănătura bisericeii.

Conform (decisului) concluzului conciliului dela Constanța (1415) fură desgropate și arse osămintele lui Wichliff. Cenușa acestora fu aruncată în râulețul Scoift, care se varsă în râul Ovon. Acesta la rândul său, o duse în Levern, care își varsă apele sale în mare, și astfel ajunse să se împrăștie cenușa osămintelor lui în nemărginitul ocean. Ajungând astfel a fi cenușa lui Wichliff simbolul învățaturii sale care e azi răspândită în tot pământul zice Fuller.

Talmudul povestește, că Schammoi a fost odată rugat de cineva, să-l învețe talmudul într-o singură lecțiune, Schammoi însă îl alungă mănios. Astfel dară acesta s'a îndreptat cu rugămintea sa la un filosof Hillel, care îi zise: *„Precum voești să-ți faci altii ție,*

fă și tu asemenea. In aceasta atârână toată legea. Toate celelalte sunt numai comentarii la aceasta“.

Religiunile popoarelor de jos sunt niște religii prin escelință ale fricii și ale spaimei. Dzeii lor sunt plini de patimi ca: gelozie, răzbunarea. Ei sunt: neîndurători, egoiști, uricioși ba chiar naivi. Ei pretind ca oamenii să-i îmblânzească prin sărbători și jertfe ba chiar și prin jertfe în viață. Ei nu sunt numai dârzi ba chiar și năzuroși, așa că și pe lângă cele mai bune intențiuni, nu poți (fi sigur) conta la bunăvoința lor. Dela asemenea ființe rele și-au primit puterea diavolească vrăjitorii și magii. Nimenea nu poate fi sigur. Nimeni, nu-i da prin minte, de unde îi amenință vreun pericol.

Fapte la aparență, cu totul neînsemnate puteau să ascundă în sine cele mai serioase primejdii. Lucruri la aparență foarte nevinovate, puteau fi fatale.

Multă vreme s'a susținut și credința în Dzeii ai nenorociri ai păcatului și boalelor. Aceste spirite rele firește îndeamnă și îmbărbătează, mai bucuros la ce e rău decât la ce e bun! Unul dintre prietini mei: un bărbat de un caracter energic l'a trimis într'un ținut al Indiei, unde băntuia, afară din cale vărsatul și unde unul dintre cele mai de frunte temple era închinat zeiței acestei boale.

Pretinul meu, cu toată rezistența, ce le-o opunea coloniștii, ia vaccinat, așa că (boala) epidemia, dispăru cu totul spre marea mirare a indigenilor. Preoții ce serviau zeiței vărsatului, însă pe de parte de a ajunge în perplexitate luară chipul zeiței făcută de batjocură și rugând pe pretinul meu să-și fixeze chipul său într'un tablou, îl așezară pe acesta în locul acelor.

Noi, cari avem parte de fericirea să trăim într'un secol, relativ destul de luminat, abia dacă ne putem face închipuirea, cât de crâncene suferințe aveau să îndure înaintașii noștri sub (greutatea) sarcina unei credințe în existența unor ființe misterioase și răutăcioase, și cât de amărâtă le era viața lor prin gândurile lor de teama îngrozitoare.

În măsura, în care însă, oamenii au făcut progrese în cultură, și religiunea a progresat; Ideile lor despre puterea divină, au devenit tot mai clare și mai înalte.

Abia ne împretenirăm cu ideea, că un tată iubitor și îndurător nu poate răzbună o greșală de care n'am fost conștii, ba nici chiar faptul, că lui i-se atribuie o atare nedreptate atât de nesuferită. Dară ce poate fi mai clar decât învățătura lui Hristos în acest punct?! Iarăși și iarăși depunea el la inima ucenicilor săi cuvintele: „Slova omoară, pe când duhul face viu“. „In loc ca să înfruntăm pe oameni pentru păcatele lor — zice Ruskin — mai bine am face să le câștigăm inimile lor“. In loc de ale tot accentua, ceea ce cere Dzeu dela ei, le-am zugrăvi mai vârtos bunătatea sa, dacă noi în locul amenințărilor și groazei de moarte, am inzista să-i împretinim cu fagăduințele unei vieți vecinice de fericire; Cu un cuvânt dacă n'am propune existența unui Dzeu îngrozitor pe care și dacă nu-l pot al tăgădui și nici nu cutează, totuși nu voesc să și-l închipuie astfel, ba nici nu pot, dacă noi în locul acestuia le-am arăta un Dzeu, vizibil, nedespărțit și aproape, dară atot bun, a cărui prezență face din pământ o patrie cerească eu cred că n'am mai întâlni atâți copii surzi și nenorociți, prin locurile publice.

Dară nu e permis, să se creadă, că aceia, cari, trag la indoială faptul, că adevărurile universului pot fi exprimate prin cuvinte omenești sau că — chiar de ar fi posibile aceasta, — noi am putea pricepe aceste

adevăruri, — ar detrage din valoarea scrutărilor religioase. Din contră. Indoiala lor nu provine din îngâmfare, ci din un sentiment de evlavie, nu de acolo căci n'ar da atenția cuvenită adevărului divin, ci pentru că ei stau la indoială dacă noi îl prețuim în de ajuns, și deoarece ei observă o ținută sceptică încât privește seducerea nemărginitului (asupra mărginitului) la cele pământești.

E peste indoială, că ori care ar fi adevărul în chestii religioase, a purta polemică asupra lui, nu e cu cale. „Se pot ceilalți certă în dragă voie, eu mă voi mărgini să admir“ zice Augustin.

Aceia cari stau în rezervă, când e vorba să-și spună judecata lor, să nu credem că sunt niște Sceptici, căci nu arareori sunt tocmai cei cari cred, că știu mai mult, mai cu seamă, cercați de indoială și frică.

In chestii religioase stă lucrul întocmai ca cu copii noaptea. Intunerecul și neștiința provoacă teamă, lumina și iubirea din contră alungă frica.

Dacă aruncăm privirile minții în viitor, trebuie să sperăm împreună cu Ruskin, că cu cât se vor răspândi mai mult binefacerea păcii, cu atât se va pregăti mai bine calea, pentru o biserică creștină, care, nu-și va clădi nici, existența sa pe neștiință nici progresul pe certuri dogmatice, ci care va domni în lumină și dragoste.

Convocare.

Sfânta biserică și școala gr.-or. română din Săliștea-Vaşcăului la 2/15 decembrie 1912, se va serba „Comemorarea lui Șaguna“ cu următorul program: 1. Dimineața la orele 8 liturghie solemnă. Parastas pentru fericitul Șaguna. 2. Discurs parenetic, rostit, de S. Sa Ilie Bursășim. La orele 1^{1/2} d. a. festivitate

Program:

1. „Imnul lui Andreiu“, cânt scris de D. Cunțan.
2. „Viața și activitatea metropolitului Andreiu Baren de Șaguna“, de inv. Alex. T. Sala.
3. „Memoriei metropolitului Andreiu“, (poesie funebrelă) de Dr. A. Marinescu, decl. de George Boie, elev de cl. IV.
4. „Marș ostășesc“ cânt rom.
5. „Școlarul bun“, de N. S., decl. de Vasilie Teaha, elev de cl. I.
6. „Pasaje din piese naționale“ solo de vioară, executate de inv. Alex. T. Sala.
7. „Noi“, de O. Goga, decl. de Ana Tulvan, elev de cl. IV.
8. „Nu fiți leneși“, dialog de N. S., pred. de I. Tulvan și D. Bursășim, elev cl. II.
9. „Hora școlarilor“, „Cântecul mătelor“, cânt scris.
10. „Isus și învățătura“, de N. S., decl. de Crăciun Tulvan, elev de cl. III.
11. „Moș Martin“, de I. Grozescu, decl. de Nicolae Morar, elev de cl. III.
12. „Marșul școlarilor“, cânt scris.

Oferte benevole se primesc cu mulțămire și sunt destinate fundațiunii „Dimitrie Tichindeal“ și „Moise Nicoară“.

CRONICA.

Medaliile comemorative. Precum să știe direcțiunea seminarială din Arad a bătut medaliile comemorative de aluminiu din incidentul aniversării centenare a preparandiei din Arad, pe o față cu sigilul institutului și

inscripția originală a institutului iar pe cealaltă parte cu datul înființării și a împlinirii de 100 ani. Prețul e 60 fil. bucată, se află de vânzare la Librăria diecezană și a „Tribunei“. Venitul curat este destinat pentru fondul Țichindeal-Nicoară. Atragem atențiunea onoratului public să cumpere aceste medalii ca dar de Crăciun pentru copii. Va fi și fondul Țichindeal-Nicoară augmentat și băieții vor avea o memorie prețioasă care se va lega de institut.

Comemorarea lui Șaguna în Arad. Biserica noastră ortodoxă română închină ziua de 30 nov. marelui Andreiu Șaguna. Ziua aceasta a fost serbată și-n Arad cu solemnitatea cuvenită. La 8 ore dim. după serviciul divin s'a ținut parastas solemn, oficiat de P. C. Sa păr. protosinel R. R. Ciorogariu, asistat de protopopul V. Beleş, preoții G. Bodea și T. Văfan. Răspunsurile au fost date de corul seminarial. La parastas au participat toate corporațiunile noastre culturale din Arad.

După parastas publicul a mers în sala festivă a seminarului, unde Dl profesor Dr. Botiș și-a ținut discursul său însuflețitor, în care caracterizează cu măiestrie extraordinară pe marele, Șaguna, îndemnând la recunoștința, ce o merită acest mare apărător al bisericii sale. Discursul înălțător a emoționat sufletele ascultătorilor. După discurs corul tinerimei întonează „Imnul lui Șaguna“.

La 5 ore seara societatea de lectură a tinerimei dela institutul ped. teol. și-a ținut ședința publică festivă, la care a asistat un public destul de numeros. Ședința s'a început cu imnul „La mormântul lui Șaguna“. Urmează disertația teologului A. German, care scoate la iveală cu dibăcie însușirile lui Șaguna. Corul tinerimei seminariale cântă 2 colinde, apoi teol. V. Medrea declamează cu simț de artă poezia „La icoană“ de Al. Vlahuță. După frumoasa cântare „Șoimul și floarea fragului“ de Mureșan, cu solo de tenor, care a procurat publicului adevărate clipe de elevare sufletească, urmează poezia „Rugămintea din urmă“ de G. Coșbuc decl. cu sentiment de ped. T. Selegian. Programul se încheie cu „Marșul dorobanților“ executat de corul seminarial. Corul a fost condus cu o exactitate remarcabilă de tânărul teolog E. Grădinariu, un distins cântăreț al seminarului din Arad.

Mulțămită publică.

Tuturor cunoscuților și amicilor din incidentul decedării și înmormântării mult iubitei și neuitatei mele soții, prin exprimarea condolinței și participarea la înmormântarea fericitei au contribuit la alinarea durerii mele, pe aceasta cale vin aduce adâncea mea mulțămită.

Miniș la 22 noemvrie (2 decemvrie) 1912.

G. Popoviciu,
protopop ases. ref. consist.

Concurse.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți dela școala poporală de băieți din **Seceani** (ppresbiteratul Timișorii) se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele anuale sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor.; 2. cvincvenalele prescise de lege; 3. pentru conferință când va participa 24 cor.; 4. pentru scripturistică 10 cor.; 5. cortel

corespunzător în natură și uzufructul grădinei; 6. dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor., iar dacă mortul va fi dus în biserică 2 cor.

Dările publice după beneficiu și grădină, cad în sarcina alesului. De încălzirea și curățirea salei de învățământ se va îngriji comuna biserică. Curățirea locuinței învățătoresți cade în sarcina alesului. Alesul e obligat să presteie serviciile cantonale în și afară de biserică, să conducă strana dreaptă, să instrueze elevii în cântările bisericesti și să-i conducă regulat în duminică și sărbători la s. biserică, fără alta remunerație. Pentru conducerea corului se asigură remunerație specială, dacă e capabil și de fapt îl va și conduce.

Recursele ajustate conform dispozițiilor Regulamentului din vigoare sunt a se înainta la Prea On. oficiu ppresbiteral gr. ort. rom. în Timișoara (Temesvár-Gyárvaros). Reflectanții vor avea să se prezinte în vre-o duminică ori sărbătoare în s. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Seceani la 25 noemvrie (8 decemvrie) 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Ioan Oprea adm. protopresb.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Răbăgani** se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare pe lângă următoarele beneficii: Salar în bani gata dela comuna bis. solviți anticipative în rate treilunare 600 cor. Pentru lemne la școală 60 cor. Completarea salarului fundamental precum și a cvincvenalelor se va acoperi dela stat.

Alesul va putea fi aplicat la un serviciu compatibil (cooperație satească) pe lângă un onorar de 300—500 cor. care însă comuna bis. nu-l asigură.

De curățirea salei de învățământ se va îngriji comuna bis.

Recurenții își vor instrui petițiile regulamentare și le vor înainta oficiului protopopesc din Beiuș, arătându-se și în persoană poporului în vre-o duminică ori sărbătoare.

Pentru comitet.

Dr. V. Fildan adm. ppesc.

—□—

1—3

Se publică concurs cu termen de **30 zile** la postul de preot din parohia vacantă **Luncasprie** protopopiatul Beinșului cu următoarele beneficii:

1. Casă parohială cu edificiile auziliare.
2. Pământ parohial 14 holde.
3. Dela fiecare număr de casă o zi de lucru sau răscumpărarea ei cu 1 cor.
4. Bir preoțesc, dela fiecare familie câte 1/2 vică cucuruz sfârmat sau prețul ei în 2 cor.; (actual 174 familii, care numără schimbându-se, schimbă venitul).
5. Remunerațiune pentru catehizarea elevilor la școala comunală în suma de 200 coroane, ce însă comuna biserică nu o asigură.
6. Stolele uzuale și anume: Liturgia privată 1 cor.; sfeștania 1 cor.; botezul 40 fil., înmormântarea conform serviciului.
7. Dela stat: întregire superioară pentru cei cu 8 clase.

Recurenții să se conformeze dispozițiilor regulamentare.

Din ședința comitetului parohial ținută la 7/20 octomvrie 1912 în Luncasprie.

Ioan Christea
președinte.

Ioan Trippa
notar ad hoc.

În conțelegere cu: Dr. Victor Fildan adm. ppopesc.

—□—

1—3

În urma ordinului Ven. Cons. diecezan 5662/912 pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresc-cantorale dela școala gr. or. rom. din **Magulicea** (Kismagló) se escrie din nou concurs, cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Salar în bani gata din cassa cult. 600 cor.
2. spese de conferențe inv. 20 cor.
3. Scripturistica 20 cor. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.
4. Lemne pentru școală și învățător după trebuință.
5. Locuință și uzufructul grădinei școl. $\frac{1}{2}$ jugher de după care dările publice le va plăti învățătorul.
6. Intregirea salariului fundamental și obvenindele cvincvenale s'au cerut dela stat conf. art. XXVII 1907.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți să-și susțină recursul prin instruite conform recerincelor „Regulamentului p. inv.“ și adresate comitetului par. din Magulicea, la oficiul protopresb. gr. or. rom. al Halmagiului (Nagyhalmagy); totodată se cere să se prezenteze recurenții în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic făcându-se cunoscuți poporului.

Comitetul par. din Magulicea.

În conțelegere cu *Cornel Lazar* ppresbiter insp. școl.

—□—

2—3

Se publică concurs cu termen de **30 zile** la postul de capelan temporal pentru parohia de clasa I (primă) **Rosia** din propopiatul Beiuș pe lângă actualul paroh *Petru Ciuhandu* cu următoarele beneficii și respective condițiuni:

1. Jumătate din toate venitele stolare preoțești fasonate în coala B., cari în suma totală fac 473 cor. 62 fileri.
2. Intregirea dela stat din cvota destinată pentru capelani.
3. De cvartir se va îngriji însuși alesul, deoarece casa parohială nu este.
4. Alesul va fi îndatorat să îplinească toate funcțiunile rituale și să țină catehizațiunea cu elevii de școală de orice categorie.

Fiind parohia de clasa I. dela candidați se pretinde cvalificațiunea preoțească de **clasa primă**. Recurenții au să se conformeze dispozițiunilor cuprinse în §§. 32 și 33 din Regulamentul pentru parohii.

Comitetul parohial.

Petru Ciuhandu
președinte.

Dumitru Papp
notar.

În conțelegere cu: *Dr. Victor Fildan* adm. ppbiteral.

—□—

3—3

Pentru ocuparea alor două posturi de învățători, imbinat cu cantoratul în **Biharkristyor** (Cristior) se deschide concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“ Școlile sunt separate una de alta și se află una în Cristiorul de jos; iară ceialaltă în Cristiorul de sus-tiarină

Salarul și la una și la alta constă din bani gata ce se repartizează pe credincioșii aparținători și la una și la ceialaltă școală La școala din Cristiorul de jos este 610 coroane; iar la școala din Cristiorul de sus 632 coroane. În aceste sume este computat pentru fiecare învățător venitul cantoral în sumă de câte 40 coroane.

Pentru conferințe și la una și la alta școală 20 coroane. Curățirea și încălzirea saelor de învățământ cade în sarcina comunei bisericesti.

Locuința și la una și la alta școală stă din 1 chilie 1 culină și o cămară.

Comuna bisericască, nefiind în stare a acoperi dela sine întregirea salarelor și darea cuincuenalelor recerute și prescrise de lege, nu se obligă ale acoperi ci se vor cere dela stat.

Ceice vor ocupa aceste stațiuni sunt obligați a conduce și deplini cantoratul în toată duminica și sârbătoarea în s. biserică, tot așa și la slujbele ce ar veni în parohie pe lângă stolele îndatinate; mai departe a instrui și deprinde pruncii dela școală în cântările bisericesti. Propunerea religiunii și catehizarea pe lângă supraveghierea preotului cade în datorința celor aleși.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni să-și trimită recursul prevăzut cu documentele recerute la adresa P. O. D. *Adrian P. Desean* protopresbiter în Vaskoh, numind tot odată în recurs și școala la care dorește a fi ales: în Cristiorul de jos sau în Cristiorul de sus-tiarină, având în atare duminică ori sârbătoare a se prezentă în s. biserică de aici spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

B Cristior la 8/21 noemvrie 1912.

Comitetul parohial.

Cu știrea și învoirea mea *A. P. Deseanu* ppresbiter

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantoral din **Hontșor** (Honcér) ppresb. Halmagiului devenit în vacanță prin abzicerea fostului inv. *G. Pribac*, să escrie concurs cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata din cassa cultului 378 cor.
2. Naturale: 8.40 Hl. grâu prețuit în 126 cor. și totatăta cucuruz prețuit în 92 cor. 40 fl.
3. Lemne focali 20□ m. prețuite în 100 cor.
4. Intregirea salariului fundam. cu ajutor de stat votat cu Nr. 91520 K. 11 minist. 298 cor.
5. Cvincvenalele la timpul său se vor cere dela stat.
6. Venite cantonale 6 cor.
7. Spese de conferință inv. 10 cor.
8. Scripturistica 10 cor.
9. Locuință în natură cu 2 chilii, cuină, grajd și grădină de legume.

Reflectanții sunt poftiți să-și susțină recursul ajustate conform „Regulamentului“ și adresate comitetului paroh. din Hontșor, la oficiul protopresbiteral Halmaj (Nagyhalmagy) apoi să se prezenteze sub durata concursului în vre-o duminică ori sârbătoare în biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Din ședința comitetului par. din Hontșor ținută la 8 nov. n. 1912.

Virgil Bulz
paroh, preș.

C. Farcaș
notar adh.

În conțelegere cu *Cornel Lazar* ppresb. insp. școl.

—□—

3—3